

Rapport fra bakerst i salen

Den svenske rikshomsen Jonas Gardell i eksklusivt stand-up show, hvor homofili, religion og barn er hovedtemaer.

Av Elisabeth Leinslie

Vekkelsesmøte

Av og med Lars Jonas Holger Gardell
Oslo Nye Teater, 25. november 2005

Du trodde kanskje du skulle få en grundig anmeldelse av Jonas Gardells *Vekkelsesmøte*. Dessverre kan jeg ikke rettferdiggjøre den form for anmeldelse. Historien er som følger: I september (2 måneder før Gardells Oslopremiere) bestilte jeg pressebilletter til Gardells siste produksjon *Vekkelsesmøte*. Jeg måtte gå om produksjonsselskapet som arrangerte Norgesturnéen. Etter en måneds tid leste jeg i avisene at Oslo-forestillingene var utsolgt, og jeg fikk en følelse av at noe var galt. Jeg ringte teatret for å sjekke at min billettbestilling var i orden. De hadde ikke fått beskjed om noen pressebilletter, og produksjonsselskapet kom opp med en dårlig forklaring – fremfor å innrømme at de hadde rotet bort bestillingen.

Jeg fikk billetter til en annen dag, men historien om billettene stopper ikke der. Det skulle vise seg at jeg var plassert helt bakerst i en av losjene på hovedscenen på Oslo Nye. For de som ikke kjenner salen så betyr det at jeg satt 15-20 meter unna scenekanten. Nå høres jeg sikkert ut som en sippete kritiker, men det får heller stå til. For hvordan skal man kunne skrive en seriøs anmeldelse av et stand-up show når man ikke ser aktørens øyne og ansiktsuttrykk? – Dette er amatørmessig fra produksjonsselskapet og teatrets side.

Uansett, man skriver om det man opplever. *Min* opplevelse av Jonas Gardell ble noe amputeret, men han gjorde nok et glimrende show langt der borte på scenen, foran Blåfjells stjernehimel (*Jul i Blåfjell* ble spilt tidligere på kvelden). For alle bakhodene som jeg stirret inn i, ga inntrykk av å ha en god teateropplevelse.

Homofili, religion og barn

Gardell anses som både rikshomse og ny-hippie, hvis hovedmisjon er; *kjærlighet og respekt for alle (spesielt de som står utenfor)*. Han er en lykkelig optimist, som til syvende og sist – gjennom sin skarpe kritikk – tror på vår medmenneskelighet.

Homofili og kristendom er sentrale temaer i Gardells mange kunstneriske bidrag (14 bøker, ni teaterstykker (ingen er satt opp på norske teatre...), to filmmanus og ti stand-up-show). På plakaten til *Vekkelsesmøte* poserer han i Frelsesarmeuniform, med bar overkropp under jakken. Hans skarpe kritikk mot religiøs transsynthet og umoral viser seg også i utallige former i selve showet. Jeg kunne ramset dem opp alle sammen, men jeg oppfordrer snarere folk til å kjenne sin besøkelsestid i teatret – Gardell er en av stemmene det er verdt å lytte til. Dessuten er han en veldig god scenekunstner og underholder – han fremtrer som en vellykket miks av britene Rowan Atkinson og Eddie Izzard.

Gardell har fått barn. En stor opplevelse som rokker ved enhver livsperspektiv, og som her genererer mye bra scenekunst. Vi møter blant annet hans overraskede sædceller (spilt av

Gardell selv), når de oppdager at de har kommet til ”perleporten” fremfor å støte på illeluktende avføring i Mark Levengoods anus. ”Musikk ved livets begynnelse-kurs” er også ett hett tema. Hvor det harseleres med meningsløse barnesanger. Gardell synger og klapper i hendene:

*Om det börjar regna
ska man klappa i hendena
så mår de bra
Hvorfor ska vi gjöra det?
Vet ikke,
men hendena mår bra*

- *Hæ???* (kommentaren følges opp av Gardells avsidige grimaser). Hvor bevisstløs kan barnekultur tillate seg å være?

Impliserer publikum

Gardell vet hvordan å få med seg sitt publikum; han går i dialog, improviserer og skaper en reell relasjonell opplevelse. Nok om Gardell, jeg så han jo knapt – husker du? 70% av mitt synsfelt og store deler av min auditive persepsjon bestod av tilskuere – så da får jeg ta for med dem: De ler, de synger med, de svarer på hans spørsmål, de roper, de nynner, nikker gjenkjennende og humrer – de har en god kveld i teatret. Noe skjer også langt der borte, på første rad et sted; de ”låner bort” jakka si, de gir han ”ufortjente” klemmer, de beskyldes for å være narkomane, de forteller høyt om seg selv og utsettes gjennomgående for hans sarkasme. De blir til og med vurdert som tilskuere, av Gardell selv. Og dommen er: Vi er trege, men søte.

Til slutt setter han ti streker under sin ny-hippie-fremtoning; ved å dra publikum med i en versjon av Kine Hellebusts *Det Hainnle Om Å Leve*. Gardells versjon lyder; *Det Hainnle Om Å Knulle... Peace and Love* fra Gardell!